

PRO och intressepolitiken

Ordförandekonferens i PRO Bohuslän, den 11 maj 2023

Joel Stade, sakkunnig pensionärers ekonomi

Innehåll

- Intressepolitik i PRO
- Hur ser den politiska spelplanen ut?
- Vad tycker PRO?
- Pensionsfrågan
- Diskussionsfrågor
- Tack!

Intressepolitik på kansliet

Marie Näslund
Samhällspolitisk chef

Ola Nilsson
Hälsa, friskvård och
konsumentpolitik

Carina Benjaminsson
Äldreomsorgsfrågor,
KPR

Intressepolitiken i PRO

Stadgarna §1

”PRO är en **självständig partipolitiskt och religiöst obunden organisation**. PRO medverkar till att **stärka demokratiska värden och ett medmänniskt synsätt i Sverige och tar tillvara pensionärernas intressen.**”

”Det andra benet”

PRO:s uppgifter:

- PRO ska tillvarata pensionärernas intressen genom att påverka politiker och andra beslutsfattare.
- PRO ska öka pensionärers inflytande.
- PRO ska skapa opinion för det jämlika och jämställda samhället samt aktivt arbeta för solidaritet mellan generationer.
- PRO ska vara öppet och samarbeta med andra organisationer som delar PRO:s intressen och mål.

Nationellt, regionalt, lokalt

PRO:s styrelse och kansli

Distrikt, regionala pensionärsråd

Föreningar, kommunala pensionärsråd

ST-tidningen

Nyheter Sport Åsikt Folk Lunchkollen

Stoppa orättvisan som drabbar pensionärer födda 1957

I Bohuslän finns ungefär 4 500 1957:or. Många av dem gick i pension i fjol i tron att de kunde räkna med sänkt skatt från årsskiftet. För de drabbade är varje månad under 2023 blir en rejäl minuspost – i genomsnitt betalar de drabbade mer än 2 000 kronor i månaden under 2023.

Åsa Lindestam, ordförande PRO

Ove Göransson, ordförande PRO Bohuslän

**Bra
samarbete
nationellt-
regionalt-
lokalt!**

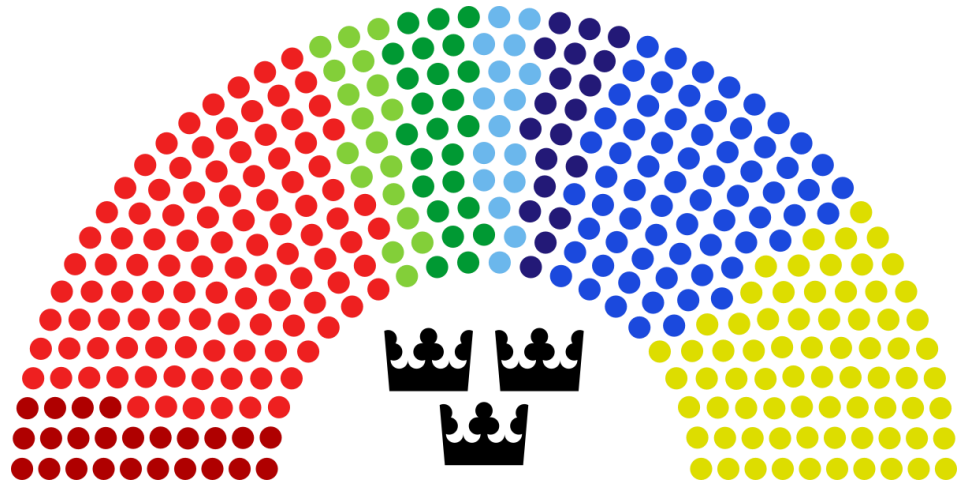
Vad tycker PRO?

- Stadgarna
- Handlingsprogrammet
- Beslut på kongressen
- Remissvar
- Rapporter
- Debattartiklar

Den politiska spelplanen 2023

- Regeringsskifte 2022
- Tidö-avtalet
- SD större än någonsin
- Oppositionen – oenig med stort väljarstöd
- Splittrad bild i kommuner och regioner

Kommuner och regioner

Kommunerna

- Styret skiftade i 107 kommuner efter valet.
- Fortsatt många kommuner som styrs i minoritet (114).
- Lokala partier är med i styret i 43 kommuner.
- S innehar flest ordförandeposter (136), följt av M (103), C (25) och SD (10).
- Cirka 40 procent av alla kommunfullmäktigeledamöter är nya jämfört med föregående mandatperiod

Regioner

- Tio regioner har antalet blocköverskridande styren.
- Regionala sjukvårdspartier finns med i styret i fyra regioner.
- Tolv regioner styrs i minoritet.
- Cirka 27 procent av alla regionfullmäktigeledamöter är nya

Tidö-avtalet

- Grunder för Kristersson-regeringen
- ”Kontraktsparlamentarism”
- Liknar 121-punktsprogrammet, Decemberöverenskommelsen, Januariavtalet.
- Handlar främst om straffrätt, migration, energi, klimat och ekonomi
- 60 sidor – 200 politiska förslag

PRO och Tidö-avtalet

- Tandvårdsreform
- Språkrav för personal i äldreomsorgen
- Sänkt skatt på arbete och pension
- ”Reformer som bidrar till breddat ägande, vad gäller exempelvis boende, sparande och pension bör genomföras.”
- Brott mot äldre ska medföra strängare straff.
- ”Stärka drivkrafterna och möjligheterna för äldre att stanna kvar i arbetslivet.”

Hur går det för Pensionsgruppen?

- ”Pensionssystemets väktare”
- Fem partier: S, M, C, L och KD
- Utanför: SD, V, MP
- Bara ett möte sedan valet 2022
- Överenskommelsen från 2017
- Vad betyder det att regeringen ska prata pensioner med alla partier i riksdagen?

**Anna Tenje
(M), äldre-
och social-
försäkrings-
minister**

Vad hände med pensionerna 2022?

Maj

Beslut om höjda åldersgränser i pensionssystemet.

Augusti

Höjda garanti-pensioner började betalas ut

1957:orna ...

...hamnade i kläm när åldersgränsen för sänkt skatt höjdes

Pensionsförändringar 2023

Förändring i inkomst- och tilläggspension,
följsamhetsindexerade

+ 3,0 %

Garantipensionen höjs med prisbasbeloppet

+ 8,7 %

Pensionsfakta

Antal pensionärer med allmän pension

- 2,3 miljoner personer

Totalt antal pensionärer med garantipension

- 1,1 miljoner personer

Genomsnittlig avkastning i PPM 2022

- -12,4% procent

Genomsnittlig total pension före skatt

- Alla: 20 400 kronor per månad
- Kvinnor: 17 000 kronor per månad
- Män: 24 200 kronor per månad

Garantipensionen

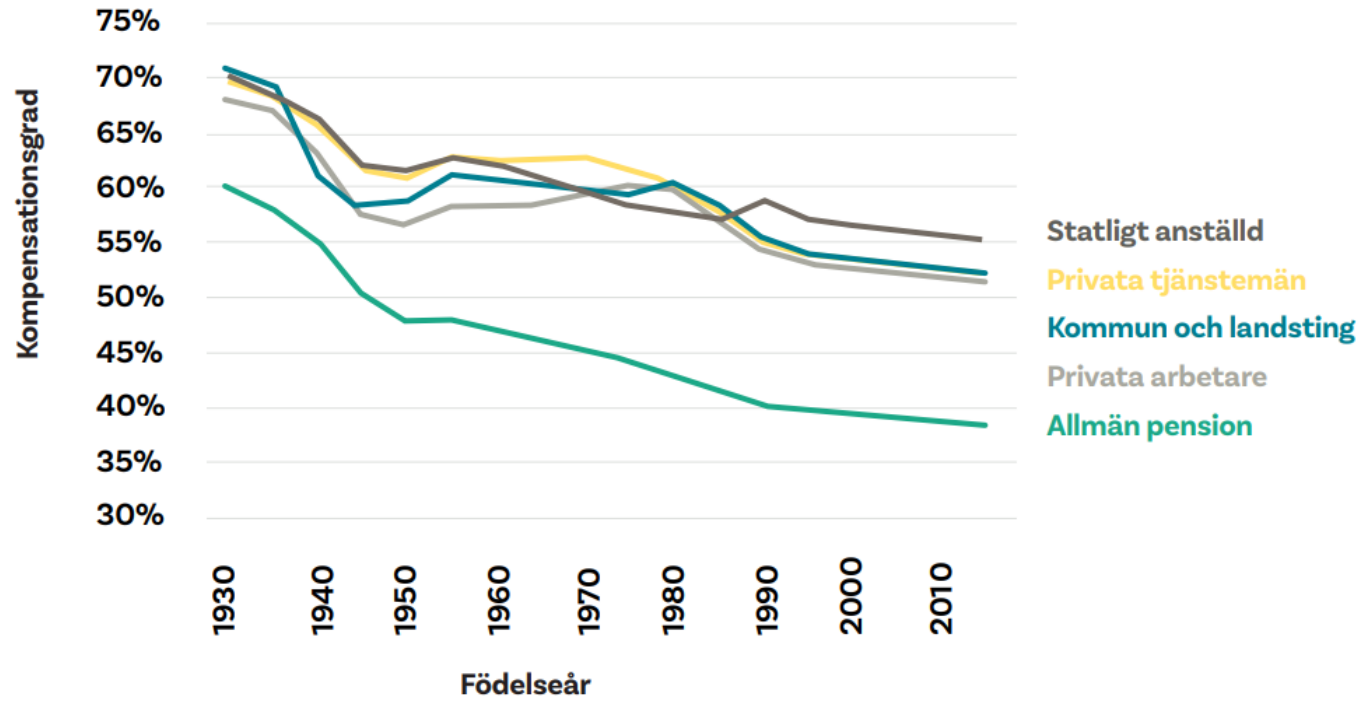
- Som mest 10 631 kronor för ensamstående och 9 625 kronor i månaden för gifta

Kvinnors totala pension som andel av männens, genomsnitt

- 70 procent

Kompensationsgrad

PRO

Hur åstadkommer vi jämlika pensioner?

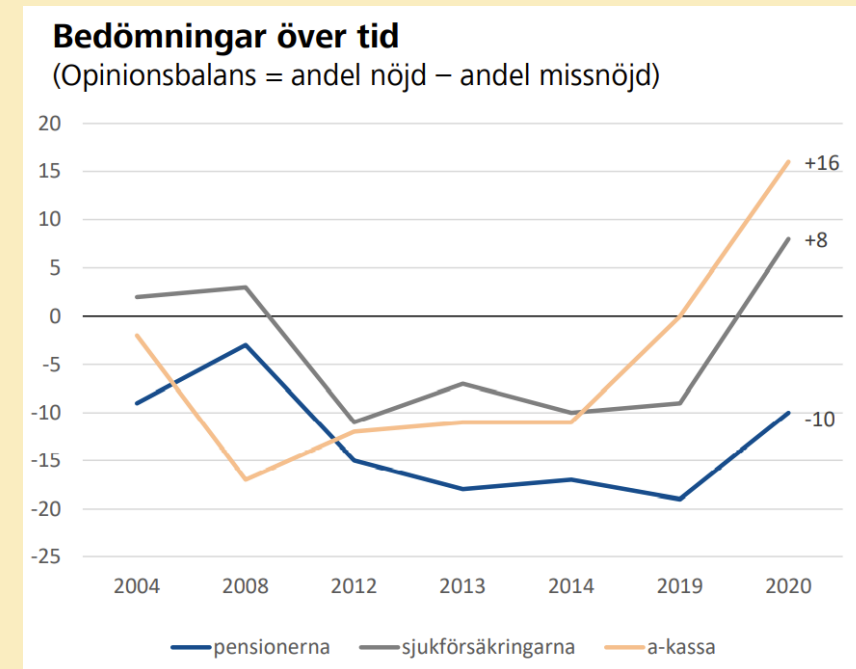
Stor skillnad mellan mäns och kvinnors pensioner – 30 %

- Störst skillnad i Norden
- En spegel av arbetslivet.
- Underlätta att make skriver över pensionsrätt till maka?
- Pensionsrätten för barnår.
- Lägre förskottsrenta gynnar kvinnor.
- Tjänstepensionerna gynnar män.

Hur går det för systemet?

- Låg legitimitet
- Andelen som får del av grundskyddet växer
- Lågt respektavstånd
- Avsteg från principerna
- Systemet gör stora överskott, 1 300 miljarder vid årsskiftet
- Dålig jämställdhet mellan kvinnor och män.
- Tjänstepensionerna blir allt viktigare.

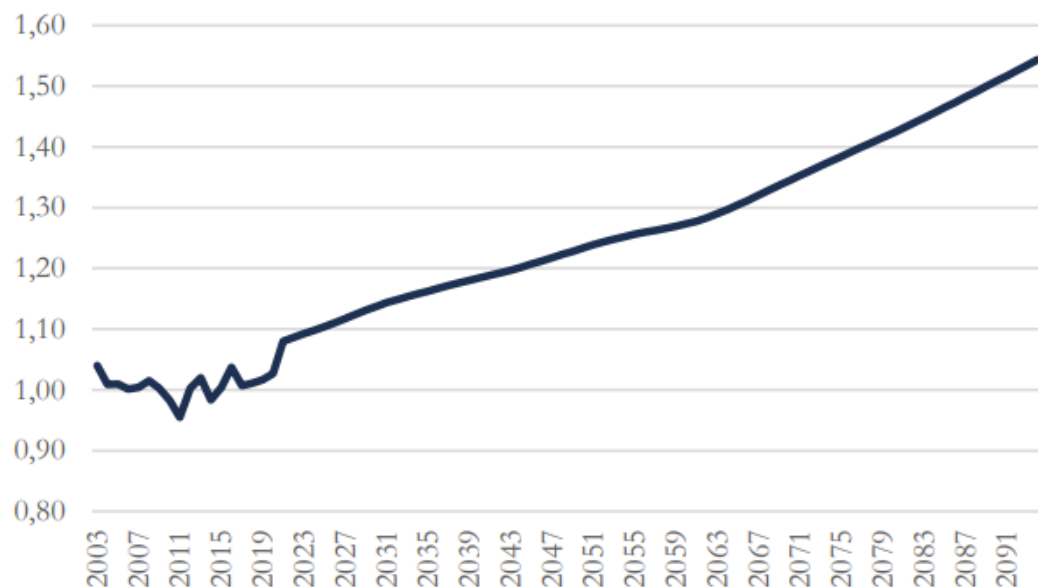
Överskotten växer

Om kurvan går under 1,00 slår "bromsen" till.

Utan "gas" samlas överskott på hög i AP-fonderna

Det är framförallt tillgångarna i AP-fonderna som gör att balanstalet stiger.

Prognosen förutsätter en växande befolkning.

Förväntningar på pensionen

- Att få behålla sin invanda levnadsstandard när man blir pensionär – **79%**
- Pension ska i huvudsak betalas genom skatter, egenavgifter och arbetsgivaravgifter på nuvarande nivå – **76%**
- Det är sannolikt att jag inte klarar några månaders pension utan allvarliga konsekvenser – **52%**
- De offentliga socialförsäkringssystemen i Sverige kommer att klara att upprätthålla en hygglig levnadsstandard för pensionärer – **29%**

Respektavståndet ...?

Respektavståndet: skillnaden mellan pensionssystemets grundskydd (garantipensionen) och de lägsta inkomstpensionerna.

Exempel:

Betongarbetare

- 37 000 kronor i lön efter 42 år
- 2 500 kronor mer i disponibel inkomst

Undersköterska

- 31 300 kronor i slutlön
- 2 000 kronor mer i disponibel inkomst

Vad tycker PRO-medlemmarna?

”Hur viktigt eller oviktigt tycker du att det är med ett respektavstånd?”

- Riket: 76,5% tycker att det är ganska eller mycket viktigt
- Västra Götaland: 76,6% tycker att det är ganska eller mycket viktigt

Hur ökar vi respektavståndet?

Varför ett respektavstånd?

- Arbetslinjen – det ska löna sig att arbeta
- Livsinkomstprincipen
- Ett pensionssystem har två uppgifter: försäkra lönen och motverka fattigdom

Alternativet

- Ett pensionssystem där alla får samma pension – och kan komplettera med tjänstepension och privata pensioner

Varför krymper respektavståndet?

- Inkomstpensionen ökar för långsamt
- Garantipensionen ökar snabbt

Hur ökar vi respektavståndet

- Högre inkomstpensioner!
- Inkomstpensionstillägget behövs
- Försämra inte för de sämst ställda pensionärerna

PRO

Vad vill PRO?

- Höj den allmänna pensionen!
- Höj avgifterna till systemet
- Ta bort "bromsen", inför "gasen"
- Pausa höjningen av pensionsåldern
- Kompensera 57:orna
- Gör en total översyn av systemet

PRO

1957:orna

- 112 000 i årskullen. Många gick i pension förra året.
- 4 500 personer födda 1957 i Sörmland.
- Det allmänna tar in 2,7 miljarder kronor mer i skatt
- Räknas som pensionär avseende a-kassa, men inte avseende skatt
- Kostar 2 000 kronor i månaden under 2023
- Vårbudgeten var sista chansen
- 1959:orna ...

Levnadskostnadskrisen

- **Höj bostadstillägget för pensionärer med 400 kronor/månad**
- **Höj barnbidraget med 500 kronor per barn**
- **Inför "gasen" i pensionssystemet**

Inga nya pengar till pressade hushåll: "Besvärligt läge"

Sverige • Familjer pressas av dyr mat och höga räntor. Men någon ny kompensation från regeringen är inte att vänta.
– Vi befinner oss i en ekonomisk vinter, staten kommer inte att kunna kompensera alla, säger finansminister Elisabeth Svantesson (M).

▶ Riksbankschef Erik Thedéen: Ytterligare räntehöjningar väntar

35 min - lör 04 mar kl 06.00

Sverige har den högsta inflationen på många år samtidigt som ekonomin krymper. Hur ska den nye Riksbankschefen få ner inflationen utan att knäcka hushåll och företag?

Hur kan vi höja inkomstpensionen?

Förutsättningar:

- Avgiftshöjning
- Höjd indexering (omedelbar effekt av avgiftshöjningen)
- Införd gas

Prognos:

2% höjning efter 2 år

10% höjning efter 14 år

	2 proc	10 proc
<i>Total utgiftsförändring</i>		
IP+TP Mdr	6,8	34,0
Garp Mdr	-0,4	-1,8
Skattefria transfereringar (främst BTP)	-0,3	-1,4
<i>Antal som får högre total pension</i>		
Kvinnor med garp innan	425 000	429 000
Kvinnor utan garp	731 000	731 000
Män med garp innan	103 000	105 000
Män utan garp	960 000	960 000
<i>Genomsnittlig ökning i pension kr/år</i>		
Kvinnor	2 280	12 890
Män	3 616	18 078
<i>Minskad antal med garp</i>		
Kvinnor	10 000	68 000
Män	2 000	13 000

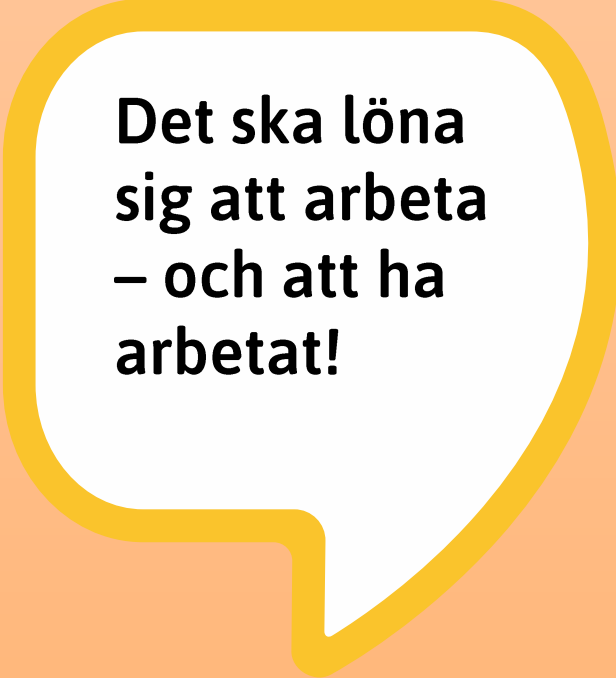
1. Står vi bakom livsinkomst-principen?

Fördelar

- Dagens system bygger på den
- Logiskt att pension är "uppskjuten lön"
- Gynnar arbetslinjen

Nackdelar

- Ett ojämlikt arbetsliv slår igenom i pensionen
- Svårt att förbättra systemet om principen gäller
- Svagare fördelningseffekt

**Det ska löna
sig att arbeta
– och att ha
arbetat!**

2. Ska vi fortsätta motsätta oss höjningen av pensionsåldern?

Fördelar

- Höjningen är impopulär.
- Staten har inte gjort tillräckligt för ett mänskligare arbetsliv.
- Inte PRO:s uppgift att ta ansvar.

Nackdelar

- Tåget har gått – beslutet ärt fattat.
- I grunden rimligt att högre medellivslängd också innebär ett längre arbetsliv.
- Längre arbetsliv ett sätt att höja pensionen

Riktålder
tillämpas från
2026

3. Ska ojämställda pensioner vara vår prioriterade fråga?

Fördelar

- Upplevs som en stor orättvisa
- Kvinnor är mest missnöjda med pensionen.
- Tjänstepensionerna är en stor del av problemet – vi kan påverka arbetsmarknadens parter

Nackdelar

- Arbetsmarknaden är grundproblemet – inte PRO:s fråga.
- Kräver att vi ger upp livsinkomstprincipen
- Problemet löser sig långsamt av sig själv?

20,5%

4. Ska vi prata med SD i pensions-frågor?

Fördelar

- Stort parti, ännu ej med i Pensionsgruppen. Intresserade av att gynna "vanligt folk" (jmf A-kassan)
- SD:s väljare mest missnöjda med pensionssystemet
- Fullständig lojalitet med pensionärerna innebär att vi vill påverka maximalt

Nackdelar

- Vad säger värdegrunden?

PRO

Tack för mig!

Vill du veta mer kontakta mig gärna på:

joel.stade@pro.se

08-701 67 18